

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
НАУКИ І ОСВІТИ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»**

ВИПУСК 33

28 лютого 2018 р.

м. Переяслав-Хмельницький

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

Рада молодих учених університету

Матеріали

XXXIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

**«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
НАУКИ І ОСВІТИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»**

28 лютого 2018 року

Збірник наукових праць

Переяслав-Хмельницький – 2018

неокардиовитом в третьей группе после физической нагрузки также наблюдалось достоверное снижение процента патологических изменений ЭКГ. Не было зарегистрировано депрессии сегмента ST ни у одного больного, уплощение зубцов T выявлялось только у двух детей (10,0%), а появление отрицательных T после нагрузки отмечалось лишь у одного ребенка (5%). (27,3%) детей с относительно небольшой длительностью СД (4,0±0,6лет) в покое регистрировались нормальные показатели метаболизма миокарда.

Выводы:

1. У детей больных сахарным диабетом I типа осложнённых диабетической кардиомиопатией было установлено на ЭКГ отрицательный зубец T, снижение и уплощение T, депрессии сегмента ST, низковольности QRS на Эхо-КГ, снижении диастолической ригидности миокарда и повышении сократительной способности ЛЖ.

2. Для восстановления функции миокарда наиболее эффективно использование препаратов улучшающих метаболизм Коэнзим Q10 является коферментом различных ферментов участвующих в метаболизме миокарда. Способствует нормализации липидного обмена.

ИСТОЧНИКИ И ЛИТЕРАТУРА

1. Боднар .П.Н Сердце при сахарном диабете / П.Н. Боднар // Пробл. эндокринологии. – 2007. – № 4. – С. 77-81.
2. Осколкова. М.К. Электрокардиография у детей / М.К. Осколкова, О.О. Куприянова. – М.: Медицина, 2012. – С.261-264.
3. Филимонов, М.А. Предуктал и престариум в лечении диабетической миокардиодистрофии // Тез. докл. УШ РНК "Человек и лекарство". – М., 2001. – С. 212.
4. Макаров А.М., Березинская В.В. и др. // Современные сердечно-сосудистые лекарственные средства в детской кардиологии // Рос. Вестник перинатологии и педиатрии. – 2001. – № 2. – С. 16-23.
5. Электронный ресурс. – Режим доступа: www.Google.ru. NIKA PHARM – Никавит Кардио.

УДК 378.015.3:159.9:316.47:61-057.875

*Наталія Кизи́ма
(Запоріжжя, Україна)*

**ЕМПАТІЯ ЯК СКЛАДОВА КОМУНІКАТИВНИХ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТА-МЕДИКА**

У медичній сфері спілкування між пацієнтом і лікарем є запорукою досягнення позитивного результату діагностики та лікування, поваги пацієнтів та популярності серед них. Однією з важливих характеристик міжособистісного розуміння і взаємодії є емпатія. Шляхом тестування визначено «високий» рівень емоційного відгуку у студентів медичного факультету за методикою А. Меграбяна, Н. Епштейна.

Ключові слова: спілкування, комунікація, лікар, пацієнт, емпатія.

Empathy in formation of medical student communicative competencies. The communication between patient and physician is the key to achieving a positive result of diagnosis and treatment, patient respect and popularity among them in the medical field. One of the most important characteristics of interpersonal understanding and interaction is empathy. By means of testing, the "high" level of emotional response was determined by the students of the medical faculty according to A. Megrabyan, N. Epstein's method.

Key words: communication, understanding, physician, patient, empathy

В медичній сфері спілкування між пацієнтом і медичним працівником, зокрема лікарем, є запорукою досягнення позитивного результату діагностики та лікування, поваги пацієнтів та популярності серед них. Сучасна модернізація й впровадження електронних гаджетів, можливість організації он-лайн консультацій, безумовно необхідний елемент сьогодення і дозволяє прискорити й оптимізувати обслуговування, але не виключає реальних міжособистісних стосунків. В різних галузях медицини є свої особливості, наприклад, в педіатрії лікар спілкується як з дитиною так і з її батьками. В залежності від віку дитини, важкості стану пацієнта, прогнозу хвороби, поведінки батьків й багатьох інших факторів манера та форми спілкування значно відрізняються. Однією з важливих характеристик міжособистісного розуміння і взаємодії є емпатія [3]. Визначення емпатії викликає багато суперечок й сьогодні. У Василюк Ф.Є. емпатія – це процес розуміння і відгуку на переживання іншої людини з точки зору його «внутрішньої феноменологічної перспективи», що є основою для різних форм допомоги як у повсякденному житті, так і в різного роду соціальних практиках, зокрема медичних [2]. Основними процесами, які характеризують сферу емпатії, є розуміння почуттів іншого як емоційна реакція на його почуття; процес прийняття ролі іншого; перенесення у внутрішній світ іншої людини і співчуття їй. Першим тестом для оцінки емпатії, був тест оцінки предиктивної емпатії, в якій емпатія визначалася як здатність «подумки переносити себе в почуття, думки і вчинки іншого» [1, с. 204]. Розуміння, сприйняття одного й того ж медичного терміну, який використано впродовж бесіди між пацієнтом та лікарем може значно відрізнитися. Емоційна асоціація допомагає лікарям оцінювати особистісні значення слів пацієнтів. Емоції керують думкою, об'єднуючи одну ідею з іншою в "асоціативний" спосіб: крім логічного мислення, ми пов'язуємо ідеї, що мають афективну, чуттєву та експериментальну схожість. Те, що кажуть лікарі пацієнтам, має асоціативне та логічне значення. Наприклад, пацієнт може сприйняти термін "дегенеративне захворювання суглобів", як те, що означає що він руйнується. Проте емоційно налаштований лікар помітить, які слова особливо впливають, хвилюють конкретного пацієнта. Поряд з логічними значеннями, переданими в бесідах, відбувається постійний потік асоціативних або емоційних смислів. Проявив емпатію до пацієнта, набагато легше знайти порозуміння та підібрати необхідні слова [5].

Формування навичок спілкування для більшості студентів починається в освітньому закладі. Освітньою програмою підготовки лікарів зі спеціальностей «Медицина», «Педіатрія» нашого закладу передбачено розвиток здатності вибору стратегії спілкування й удосконалення навичок міжособистісної взаємодії, вміння ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності. Загальні рекомендації щодо етичної поведінки, вивчення запитань опитувальників, знання вікових аспектів поведінки, приклад викладача, інтуїція, отриманий досвід допомагають, але для удосконалення комунікативних навичок незайве враховувати й індивідуальні риси лікаря як особистості, схильність до проявів емпатії.

Нами було запропоновано 41 студенту 3 курсу медичного факультету пройти тестування для визначення рівня емпатії. Треба відмітити високу зацікавленість студентів у проведенні тестування та бажання самоудосконалюватися. Дослідження проводили анонімно. Використали методику «Шкала емоційного відгуку». Цей опитувальник був розроблений А. Меграбяном і модифікований Н. Епштейном. Методика дозволяє проаналізувати здатність до емоційного відгуку, емпатії випробуваного, ступінь відповідності/невідповідності хвилювань об'єкта і суб'єкта емпатії. Опитувальник складається з 25 суджень закритого типу - як прямих, так і зворотних. Випробуваний повинен оцінити ступінь своєї згоди/незгоди з кожним з них. Шкала відповідей (від «повністю згоден» до «повністю не згоден») дає можливість виразити відтінки ставлення до кожної ситуації спілкування [4]. Відповіді фіксували на бланку. Обробку результатів проводили за допомогою спеціального ключа для тесту, де за кожну відповідь нараховується від 1 до 4 балів. Рівень емпатії визначали підсумовуванням загальної кількості балів. Результат 8 (19,5%) студентів відповідає рівню «нормальний», 29 – (70,7%) «високий», 4 (9,75%) – «дуже високий». Найменша кількість

балів була 50, найвища – 90. Жодного результату з низьким рівнем. Близький до й «дуже високий» рівень емоційного відгуку можуть заважати в роботі лікаря у зв'язку з високим рівнем емоційної залежності від співрозмовника, хворобливою вразливістю, що може призводити до розвитку синдрому професійного емоційного виснаження. Лікар повинен співчувати, але йому необхідно ще й працювати, швидко приймати зважені рішення, надавати медичну допомогу. В таких випадках рекомендовано пройти спеціальні тренінги, що було б доречно зробити в період навчання.

Таким чином, професійна адаптація майбутнього лікаря має включати формування відповідного емоційного відгуку, емпатії до кожного клієнта, що має важливе значення в процесі формування комунікативної культури в сфері медицини. В процесі оволодіння компетенціями вибору стратегії спілкування може бути рекомендовано проведено самоаналізу здібностей до емпатії шляхом тестування.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Будаговская Н.А., Дубровская С.В., Карягина Т.Д. Адаптация многофакторного опросника эмпатии М. Дэвиса // Консультативная психология и психотерапия. – 2013. – № 1. – С.204.
2. Василюк Ф.Е. Уровни построения переживания и методы психологической науки // Вопросы психологии. – 1988. – № 5. – С. 27 – 37.
3. Виллюнас В.К. Психология эмоций. Тексты. // М.: Изд-во Моск. ун-та, 1984. – 288 с.
4. Козляковський П.А. Загальна психологія Том 2. [Електронний ресурс]. / П.А. Козляковський – Ч.: ЧДУ, 2004. – С.110-113. – Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/posibnuku/160/30.pdf>
5. Jodi Halpern What is Clinical Empathy? // J Gen Intern Med. – 2003. – Aug; 18(8): 670–674. doi: 10.1046/j.1525-1497.2003.21017.x

УДК 96:146.276(542123)

*Шерали Коржавов, Зафар Рахмонов, Мирза Юсупов,
Садокат Гаффарова, Дилшод Каландаров, Дилара Сафарова
(Самарканд, Узбекистан)*

ВОЗДЕЙСТВИЕ УЛЬТРАФИОЛЕТА НА КОЖУ КРЫС ДЛЯ СКРИНИНГОВОЙ ОЦЕНКИ ПРОТЕКТОРНЫХ СВОЙСТВ ЛЕКАРСТВЕННЫХ ПРЕПАРАТОВ

Апоптоз как форма запрограммированной гибели клеток наряду с некрозом является одним из ключевых вариантов ответа клетки на повреждение. Апоптоз играет важную роль в патогенезе многих заболеваний. В связи с нашей более ранней датой является разработка простой методики для изучения in vivo скрининга и оценки влияния терапевтических вмешательств на тяжесть некроза и апоптоза. Целью нашего исследования было разработать метод скрининга для оценки защитных свойств терапевтических эффектов на модели повреждения кожи УФ крыс.

Ключевые слова: апоптоз, воспаление, эритема, крыса, кожа, ультрафиолет.

Apoptosis as a form of programmed cell death, along with necrosis is one of the key options of the cell response to injury. Apoptosis plays an important role in the pathogenesis of many diseases. In connection with our earlier date is to develop a simple technique to study in vivo screening and evaluation of the impact of therapeutic interventions on the severity of necrosis and apoptosis. The aim of our study was to develop a screening method for assessing protective properties of the therapeutic effects on the model of UV skin damage in rats.

Keywords: apoptosis, inflammation, erythema, skin, rat, ultraviolet.

<i>Сауле Жаутикова, Фатима Абикенова, Бақыт Сулейменова, Болат Әбдрахман, Дамир Саипов</i>	
ЭВТАНАЗИЯ – БҮЛ МӘСЕЛЕНІҢ ШЕШІМІ МЕ, ӘЛДЕ, ӨЛІМГЕ БАСТАР ЖОЛ МА?	429
<i>Сауле Жаутикова, Кымбат Жиенбаева, Сапаргуль Аринова, Дмитрий Шестаков, Магаз Ахмет</i>	
ВЛИЯНИЕ ВЫХЛОПНЫХ ГАЗОВ НА ФУНКЦИОНАЛЬНОЕ СОСТОЯНИЕ ДЫХАТЕЛЬНОЙ СИСТЕМЫ У ЖИТЕЛЕЙ КРУПНЫХ ГОРОДОВ	431
<i>Қарлығаш Қайырбекова, Нұрлан Наурызов, Болат Әбдрахман</i>	
БАУЫР ЖАСУШАЛАРЫНА ӨТЕ ЖОҒАРЫ ЖИЛІКТЕГІ СӘУЛЕЛЕНДІРУДІҢ ӘСЕРІ	435
<i>Назира Каримова, Нигина Муртазаева, Дилафруз Нарзуллаева</i>	
ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ КАРДИОПРОТЕКТОРНЫХ ПРЕПАРАТОВ В ЛЕЧЕНИИ ДЕТЕЙ С ДИАБЕТИЧЕСКОЙ КАРДИОМИОПАТИЕЙ	438
<i>Наталья Кизима</i>	
ЕМПАТІЯ ЯК СКЛАДОВА КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТА-МЕДИКА	440
<i>Шерали Коржавов, Зафар Рахмонов, Мирза Юсупов, Садокат Гаффарова, Дилшод Каландаров, Дилара Сафарова</i>	
ВОЗДЕЙСТВИЕ УЛЬТРАФИОЛЕТА НА КОЖУ КРЫС ДЛЯ СКРИНИНГОВОЙ ОЦЕНКИ ПРОТЕКТОРНЫХ СВОЙСТВ ЛЕКАРСТВЕННЫХ ПРЕПАРАТОВ	442
<i>Шерали Коржавов, Зафар Рахмонов, Мирза Юсупов, Дилшод Каландаров, Садокат Гаффарова, Дилара Сафарова</i>	
ЧАСТОТА ГИПЕР И ГИПОТОНИЧЕСКИХ СОСТОЯНИЙ СТУДЕНТОВ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ СЕЛЬСКОЙ МЕСТНОСТИ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ СОЦИАЛЬНО-ГИГИЕНИЧЕСКИХ УСЛОВИЙ	444
<i>Зебо Кудратова, Тамила Умарова, Наргиза Юсупова, Гулнора Тогаева, Надия Ибрагимова</i>	
БАКТЕРИОЛОГИЧЕСКОЕ И ЦИТОЛОГИЧЕСКОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ СОДЕРЖИМОГО ПОЛОСТИ МАТКИ В ПОСЛЕРОДОВОМ ПЕРИОДЕ У ЖЕНЩИН С РУБЦОМ НА МАТКЕ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ СПОСОБА РОДРАЗРЕШЕНИЯ	447
<i>Ланна Лукашенко, Іветта Лихасенко</i>	
ПИТАННЯ ВИКЛАДАННЯ ПРИНЦИПІВ СУЧАСНОЇ ПЕРВИННОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ХВОРОБ ЛЮДИНИ НА КАФЕДРІ ПРОПЕДЕВТИКИ ВНУТРІШНІХ ХВОРОБ	449
<i>Юлія Мирончук</i>	
АКТУАЛЬНІСТЬ ВИВЧЕННЯ ПАТОГЕНЕТИЧНИХ МЕХАНІЗМІВ ІМУНОЛОГІЧНИХ ЗМІН У ДІТЕЙ З НОВИМИ ВИПАДКАМИ ЗАХВОРЮВАННЯ НА ТУБЕРКУЛЬОЗ	452
<i>Тетяна Радомська</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ВАРІАБЕЛЬНОСТІ СЕРЦЕВОГО РИТМУ У ЖІНОК З МЕТАБОЛІЧНОЮ КАРДОМІОПАТІЄЮ	456
<i>Олена Радутна</i>	
THE MEANING OF MEDICAL REDUCTIONS AND ABBREVIATIONS IN UKRAINIAN LANGUAGE	459
<i>Олена Разнатовська</i>	
СТАН ОРГАНІЗАЦІЇ НАДАННЯ ПАЛІАТИВНОЇ ТА ХОСПІСНОЇ ДОПОМОГИ ІНКУРАБЕЛЬНИМ ХВОРИМ НА ТУБЕРКУЛЬОЗ В УКРАЇНІ	461